

PHILOSOPHIAE

APPLICATAE

PRACTICAE

PARS II.

IVS NATVRAE.

PROLEGOMENA

IVRIS NATVRAE.

§. 90.

Quid
ius na-
turae?

Ius naturae est scientia legum naturalium, seu disciplina leges ope naturalis rationis cognitae de rebus appetendis & fugiendis tradens. Alias alii afferunt definitiones, sed passim verbis solum discrepantes.

§. 91.

Quid
offici-
um?

Officii nomine venit omnis actio legibus conformis. Patet ergo, nec officium sine lege & obligatione concipi posse, nec officium facere agentem, quod lex non praecipit.

§. 92.

Quid
officia
perfecta
& im-
perfecta?

Quemadmodum obligationes, ita & officia duplicis sunt generis: alia *perfecta*, alia *imperfecta*. Officia perfecta dicuntur, ad quae homo ita obligatur, ut cogi possit; ut solutio contracti aeris alieni: officia imperfecta, ad quae sine coactione obligatur; ut donatio eleemosynae.

§. 93.

§. 93.

Officia iterum alia sunt *absoluta*, alia *hypo-* Quid
thetica. Officium absolutum seu connatum absolu-
 est, quod ex ipsa natura humana fluit, sine ta &
 facto aliquo; vt: neminem laede. Offici- hypo-
 um hypotpeticum seu contractum, quod ex thetica?
 aliquo facto fluit & pendet; vt: noli furari.

§. 94.

Quoniam porro homo considerari po- Quotu-
 test tum relate ad Deum, tum relate ad se plicia
 ipsum, tum relate ad alios: patet officia alia homi-
 hominis erga Deum, alia erga se ipsum, alia nis offi-
 erga homines ceteros esse. cia?

§. 95.

De fatiis iuris naturae primis tempo- Quae
 ribus addi hic nil potest; siquidem, quae su- fata iu-
 pra (§. 4. & seqq.) generatim de philosophia ris na-
 practica attulimus, ad ius naturae quoque turae
 pertinent. olim?

§. 96.

Restauratis recentiore aevo reliquis sci- Quae
 entiis, etiam de reformanda ethica seu phi- recenti-
 losophia practica cogitatum est: atque etsi ore ae-
 complures alii in concinnando systemate iu- uo?
 ris naturae elaborarunt, principem tamen
 locum *Hugo Grotius* meretur: hunc secutus
Hobbesius (§. 50. Log.), *Cumberlandus*, *Pufen-*
dorffius & alii.

§. 97.

Insignem consecutus est hac aetate lau- Quae
 dem *Wolffius*, opere suo de iure naturae, nostra
 quo officia hominis methodo scientifica per- aetate?
 tractauit: hac hodie iam non solum omnes
 totius Germaniae, sed etiam plures aliarum re-
 gionum Academiae vtuntur. C §.

§. 98.

Quae
lis de
primo
princi-
pio cog-
noscen-
di?

Acris iam inde ab exortu huius scientiae fuit inter doctos disputatio, de primo iuris naturae *principio cognoscendi* (§. 367. Ont.); certatum nempe, an propositio aliqua vniuersalis detur, ex qua velut fonte omnia hominum officia speciatim, euidenter deduci possint: & quae illa potissimum sit? sumserunt *alii* fines rerum a Deo creatarum pro primo principio: *alii* conseruationem, perfectionem sui, socialitatem, beneuolentiam erga omnes, perfectionem aliorum, cultarum gentium consensum: *alii* propriam utilitatem, naturalem cupiditatem & potentiam: *alii* denique alia, quae enumerare omnia hoc loco non possumus.

§. 99.

Quod
eligen-
dum?

Etsi non putemus ad essentiam scientiae alicuius requiri, vt omnia illius dogmata ex vnico principio aut axiomate deduci & probari possint, quod ex disciplinis mathematicis manifestum est: nos tamen illud pro praecipuo habemus *de finibus rerum creatarum*: aliis praeterea quibuscunque propositionibus, sed omnino certis, ad stabilienda hominum officia vsuri.

§. 100.

Quae
prima
propo-
sicio?

Est proinde fundamentum generalissimum omnium officiorum sequens propositio: *Quaecumque actiones liberae ex finibus rerum a Deo creatarum necessario fluunt, faciendae: quaecumque bis finibus repugnant, omittendae: quaecumque nec necessario ex iis fluunt, nec illis repugnant, permittendae sunt*: propositio manifeste vera & certa omnibus, qui sana vtuntur ratione.

C.A.